

Geen rups gedood voor Ahimsazijde

Tekst: We staan er niet vaak bij stil, maar de grondstof van zijde wordt geleverd door rupsen. Eén gram zijde kost vijftien zijdemotten hun toch al korte leven. Aan een mooie lap zijde gaat dus een massamoord vooraf. Maar het kan ook anders. Jains, een sociale en religieuze groep in India, kiezen voor Ahimsa ofwel geweldloze zijde.

De rupsen van *Bombyx mori*.

Linde Lanting

Het opkweken van de rupsen.

Het Jäinisme is een eeuwenoud geloof. Spirituele ontwikkeling heeft, volgens hen, plaats door te vertrouwen op het cultiveren van innerlijke wijsheid en zelfbeheersing. Leefregels voor geestelijken en leken zijn verschillend maar drie van de vijf belangrijkste gelden voor beiden:

- Ahimsa, geweldloosheid: doe levende wezens geen geweld aan. Dit is de eerste en alles overstijgende regel van en voor Jains. Het betekent niet alleen dat men niet mag doden maar ook dat men anderen geen schade mag berokkenen. Ahimsa betekent evenzeer het respecteren van andermans visie en niet kwaadspreeken.
- Sathya, waarheid: spreek altijd de waarheid maar kwets niet;
- Asteya, steel niet: neem niets dat niet aangeboden wordt.

Geweldoze zijde

Het spreekt voor zich dat Jains zoeken naar een zijde die geproduceerd kan worden met respect voor het leven. Een antwoord hierop is Tasar- of Tussahzijde, afkomstig van in het wild geogoste cocons van *Antheraea mylitta* of Ahimsazijde, wel van *Bombyx mori*, maar na een speciale behandeling. Tussahzijde is bruinig van kleur maar heel sterk; de zijde afkomstig van *Bombyx mori* is licht, bijna wit van kleur.

In deze opengesneden cocon is de pop duidelijk zichtbaar.

Linde Lanting

Sjaals van Tasarzijde zijn te koop bij een aantal wereldwinkels. Kijk op <http://nieuw.wereldwinkels.nl> voor meer informatie.

De Tasarzijderupsen voeden zich met bladeren van wilde bomen in het wat meer noordelijke deel van India. Ze spinnen cocons en verpoppen zich. Na het uitkomen van de motten worden de achtergebleven cocons verzameld en verwerkt tot Tussahzijde.

Bombyx mori vinden we meer in het zuidelijke deel van India, maar ook in kleine gebieden in West-Bengalen en Jammu-Kashmir. De rups voedt zich op de bladeren van de moerbeï.

Vroeger werd zijde ook in Europa, met name in Frankrijk, geproduceerd. Ziekten die de larve troffen, maakten daar een einde aan. Deze ziekten zijn nog steeds de grootste zorg van de zijderupsteler. Dat is te begrijpen als men ziet hoe dicht de rupsen op elkaar zitten tijdens hun groei. Een geïnfecteerde larve zal snel de rest aansteken.

De traditionele zijdeogst

Als de rupsen zich klaarmaken om te gaan verpoppen, worden ze op speciale rekken van bamboe en palmsblad gezet. Ze beginnen snel een cocon te spinnen, een proces dat in een dag is voltooid. De boeren oogsten deze cocons en brengen ze naar de markt waar spinners ze kopen. De spinners moeten de ongeveer 500 meter lange draad van de cocon ontrollen voordat ze kunnen gaan spinnen en zijdegaren kunnen gaan maken. Lijmachtige stoffen rond de draad zorgen dat de cocon niet uiteenvalt. Om deze lijm op te lossen en het draad af te kunnen wikkelen, moet de cocon worden geweekt, gekookt en gestoomd. In dit proces wordt de pop gedood.

Ahimsazijde

Bij het maken van Ahimsazijde worden de cocons opengesneden om de poppen te verwijderen. Deze poppen worden zorgvuldig bewaard en ontpoppen zich na ongeveer vier dagen tot een mot die wordt vrijgelaten. Omdat men een gat maakt, wordt de 500 meter lange draad kapot gesneden. Dit betekent dat via een spinproces gelijk aan dat van katoen, de korte eindjes tot een draad moeten worden gesponnen. Dat kost veel tijd en men heeft meer verliezen dan bij Bombyxzijde. Daarom is Ahimsazijde duurder.

Het resultaat van het Ahimsaproces is een garen dat grover en minder glad is dan dat van de gewone zijde. De stoffen die men met deze zijde weeft, zijn ruwer, maar daarom niet minder fraai. Dat is onder andere te zien op <http://ahimsasilk.com>.

Als ze gaan verpoppen, worden de rupsen worden op speciale rekken gezet.

Nadat de cocon is afgerold en de zijde is gesponnen, wordt deze opgerold.

Uit de geproduceerde zijde worden kleurrijke stoffen geweven.